

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Quick scan regionale voorbereiding op een nucleair ongeval

Onderzoek naar de mate van regionale voorbereiding op de hulpverlening na een off-site emergency in een categorie A-object.

September 2011

Onze missie

Veiligheid... het toezichtdomein van de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid (Inspectie OOV) is breed en divers. Het gaat bijvoorbeeld over overlast en verloedering, brand, criminaliteit, ongevallen, rampen en crises. De Inspectie OOV is de organisatie die, namens de minister, onafhankelijk toezicht houdt op de wijze waarop bestuur, hulpverleningsdiensten en instanties hun taak uitoefenen en wet- en regelgeving naleven met het oog op een veilige samenleving. Doen de organisaties wat ze moeten doen en doen ze het goed, dat is de kern.

Toezicht is gewenst, sterker nog, toezicht moet. Door het toezicht van de Inspectie OOV wordt duidelijk of regelgeving en beleid worden nageleefd en het beoogde effect hebben. Ook wordt inzichtelijk waar knelpunten zitten en verbeteringen nodig zijn. Transparant voor burger, samenleving, politiek en bestuur. Toezicht levert de minister informatie over mogelijke risico's en over de effecten van het beleid. Hierop kan de minister het beleid bepalen en bijsturen.

Toezicht helpt organisaties om de kwaliteit van hun werk te verbeteren. Niet alleen door de 'dwingende ogen'; de betrokken organisaties en besturen kunnen juist lering trekken uit de inspectierapporten.

De inspectierapporten geven inzicht in de prestaties van de betrokken organisaties. Het toezicht van de Inspectie levert daarmee een bijdrage aan de veiligheid in de samenleving.

Inspectie Openbare Orde en Veiligheid: toezicht voor een veiliger samenleving

Inhoud

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen	3
1. Aanleiding	6
2. Scope van de quick scan.....	7
3. Onderzoeksvragen.....	9
4. Onderzoeksresultaten	9
4.1. Regionale invulling verplichtingen op basis van wet- en regelgeving.....	9
4.1.1. <i>De aanwezigheid en actualiteit van de planvorming</i>	9
4.1.2. <i>Oefenfrequentie op basis van planvorming</i>	11
4.1.3. <i>Daadwerkelijke oefenfrequentie</i>	12
4.1.4. <i>De oefenfrequentie van het regionale met het nationale bestrijdingsniveau</i> . 14	
4.2. Afstemming met andere veiligheidsregio's.....	14
4.3. Steunpuntregio's.	15

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Deze quickscan richt zich op de vraag hoe de veiligheidsregio's zijn voorbereid op een nucleair ongeval. Onderzocht zijn zowel veiligheidsregio's waar zich een nucleair A-object¹ binnen de regiogrenzen bevindt als veiligheidsregio's die door hun ligging bij een nucleair ongeval binnen de invloedssfeer liggen van een A-object in België of Duitsland. Hierbij spitst het onderzoek zich toe op de opzet en het bestaan van plannen en oefeningen die van toepassing zijn op de bestrijding van een ongeval bij een nucleair A-object.

De quickscan heeft niet het karakter van een volragen onderzoek, waarbij ook de werking van de plannen en oefeningen worden beoordeeld. Daarnaast richt de quickscan zich op dat deel van de voorbereiding waar de Inspectie OOV toezicht op houdt: de voorbereiding door veiligheidsregio's. De nationale component is niet primair het onderzoeksterrein van deze quickscan. Tenslotte blijft de scan ook beperkt tot het toetsen van de invulling van het beleid en spreekt zich niet inhoudelijk uit over dat beleid.

De afbakening is terug te vinden in de onderzoeksvragen:

- A. Voldoen de veiligheidsregio's Zeeland, Midden- en West-Brabant, Noord-Holland Noord, Haaglanden, Brabant-Zuidoost, Twente en Drenthe aan de hun op basis van wet- en regelgeving opgelegde verplichtingen ten aanzien van de voorbereiding op de bestrijding van nucleaire ongevallen?
- B. In welke mate wordt de regionale voorbereiding gezamenlijk beoefend met de landelijke bestrijdingsstructuur?
- C. Op welke wijze hebben veiligheidsregio's het nemen van coördinerende tactische besluiten, in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten, voorbereid?
- D. Op welke wijze geven de steunpuntregio's invulling aan het hoger niveau van kennis en opleiding van hun personeel op dit onderwerp en het beoefenen van radiologische en nucleaire ongevallen?

Uit de quickscan blijkt dat de bestrijding van dit soort ongevallen bij de betrokken veiligheidsregio's hoog op de agenda staat. Vooral de veiligheidsregio Zeeland heeft in samenwerking met de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en het CBRNe²-steunpunt Rotterdam-Rijnmond de voorbereiding van een onverhoopt incident in de kerncentrale van Borssele of Doel (België) zeer nauwkeurig ingevuld in rampbestrijdingsplannen. De veiligheidsregio Zeeland voert ook voor de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de regie in de voorbereiding op nucleaire rampen.

Voor de kleinere reactoren (Petten en Delft) is de planvorming eveneens volledig. De overgang van de verantwoordelijkheid van het beheer van de planvorming van de gemeente naar de veiligheidsregio, op basis van de Wet veiligheidsregio's, is bij de regio Haaglanden echter nog merkbaar. Men is druk bezig om deze verantwoordelijkheid in te vullen.

Een knelpunt doet zich voor bij de regio's met een A-object dat zich buiten de landsgrenzen bevindt. De Nederlandse wetgeving gaat uit van een kleinere cirkel rondom een nucleair object waarbinnen voorbereidingen moeten worden getroffen voor het nemen van maatregelen zoals jodiumprofylaxe dan België en Duitsland. Hierdoor worden tot aan de grens met Nederland in België en Duitsland beschermende maatregelen voorbereid voor een ongeval die direct over de grens, onder Nederlandse regelgeving, niet worden voorbereid.

De aan de grens gelegen veiligheidsregio's Brabant-Zuidoost, Twente en Drenthe ondervinden weliswaar dezelfde hinder van de verschillende interventiewaarden die Nederland, België en

¹ Kortweg kan worden gesteld dat kerncentrales en onderzoeksreactoren vallen onder categorie A-objecten. Alle overige nucleaire inrichtingen, inclusief uraniumverrijkingsfabrieken, zijn B-objecten.

² CBRNe staat voor Chemisch, Biologisch, Nucleair, Radiologisch en explosie.

Duitsland hanteren en de daaraan gekoppelde voorbereiding van maatregelen zoals de verstrekking van jodiumprofylaxe, maar gaan daar verschillend mee om. Dit heeft bij de veiligheidsregio's Twente en Drenthe geleid tot het niet verder vormgeven van de voorbereiding op de bestrijding van de gevolgen van een radiologisch ongeval. De regio Brabant-Zuidoost heeft dit, in beperkte mate, wel gedaan.

Alle rampbestrijdingsplannen kennen een oefenverplichting. De frequentie waarmee op basis van het plan dient te worden geoefend is verschillend. In de plannen voor de Emslandcentrale (Duitsland) en de onderzoekscentrale in Mol (België) is de frequentie niet benoemd. De overige plannen spreken minimaal over de verplichting om jaarlijks de draaiboeken te beproeven en bij te stellen.

In werkelijkheid blijkt het aantal oefeningen dat rondom de kerncentrale in de gemeente Borsele wordt georganiseerd vele malen hoger te liggen.

Vanuit de gemeente Zijpe en nu vanuit de veiligheidsregio Noord-Holland Noord wordt conform de eigen planvorming de bestrijding geoefend op mogelijke scenario's van de reactor in Petten.

De veiligheidsregio Haaglanden blijft achter bij de actualisering van de planvorming, maar ook bij het oefenen op basis van de bestaande planvorming.

De (landelijke) interdepartementale coördinatiestructuur en de veiligheidsregio's dienen samen het hoofd te bieden aan een kernongeval. Dit vraagt om voorbereiding en oefening. De complexe voorbereiding is tot in detail beschreven in het Responsplan Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding.

Delen van de coördinatiestructuur oefenen met enige regelmaat met de veiligheidsregio's. Dit is anders voor de totale structuur. Deze heeft voor het laatst geoefend in 2005. Niet alleen de complexiteit maar ook de resultaten van die oefening zouden aanleiding moeten zijn voor een hogere frequentie van oefenen.

Het Responsplan beschrijft dat in geval van een ongeval met een categorie A-object, veiligheidsregio's die verantwoordelijk zijn voor het nemen van coördinerende tactische besluiten, dit doen in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten. De onderzochte plannen voorzien (nog) niet in een structuur waarlangs deze afspraken tot stand kunnen komen.

De CBRN-steunpuntregio's leveren ten behoeve van de bestrijding van de effecten van een radiologisch of nucleair incident ontsmettingscapaciteit, extra deskundigheid en extra materiaal. De CBRN-pelotons zijn operationeel en geoefend. Grootschalige ontsmetting wordt beschouwd als de hoofdtaak van het CBRN-peloton.

De regio's met een A-object dienen zelf te voorzien in de benodigde deskundigheid voor het optreden bij radiologische en nucleaire ongevallen.

Aanvullend daarop kan een beroep worden gedaan op de deskundigheid in de steunpuntregio's. Daarbij kunnen deze aanvullend materiaal zoals extra beschermende kleding en radiologische meetapparatuur leveren. Hiermee zijn de steunpuntregio's goed op orde.

Conclusies

1. De rampbestrijdingsplannen voor de bestrijding van ongevallen bij de centrales van Borssele, Doel en de reactor van Petten zijn volledig en conform de wettelijke vereisten. Het rampbestrijdingsplan voor de reactor in Delft dient nog regionaal te worden vastgesteld, maar is werkbaar.
2. De planvorming met betrekking tot het bestrijden van de gevolgen in Nederland van kernongevallen met objecten buiten Nederland is in overeenstemming met de geldende nationale wet- en regelgeving.
3. Nederlandse regelgeving en Belgische en Duitse regelgeving zijn voor wat betreft de te hanteren afstanden voor het voorbereiden van maatregelen niet op elkaar afgestemd. Hierdoor ontstaat een situatie dat aan weerszijde van de landsgrens verschillend wordt omgegaan met bijvoorbeeld de voorbereidingen op het verschaffen van jodiumprofylaxe. In

concreto worden voor ongevallen in Borssele en Emsland voor Belgische en Duitse inwoners wel voorbereidingen getroffen om jodiumtabletten te verstrekken terwijl dit voor hun Nederlandse burens niet gebeurt.

4. De totale responsorganisatie voor de bestrijding van kernongevallen oefent met een zeer lage frequentie. Daarentegen oefenen delen van deze organisatie met grote regelmaat samen met de veiligheidsregio's. Zo wordt op de ongevalsscenario's rond Borssele en Doel met grote regelmaat geoefend.
5. Er is niet voorzien in een structuur/werkwijze waarlangs veiligheidsregio's afspraken kunnen maken voor het nemen van coördinerende tactische besluiten, in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten.
6. De CBRN-steunpuntregio's leveren ten behoeve van de bestrijding van de effecten van een radiologisch of nucleair ongeval, ontsmettingscapaciteit, extra deskundigheid en extra materiaal. De CBRN-pelotons zijn operationeel en geoefend.

Aanbevelingen

1. Keten oefeningen, waarbij nationaal en regionaal samen, als één geheel, worden beoefend in de bestrijding van kernongevallen dienen frequenter en intensiever plaats te vinden.
2. Internationale afstemming over de te hanteren interventiewaarden, met name voor de maatregel jodiumprofylaxe, bevordert een homogeen en eenduidig optreden in de grensgebieden bij de voorbereiding op de bestrijding van kernongevallen.
3. Voorzie in een structuur/werkwijze waarlangs veiligheidsregio's tijdens de bestrijding van een nucleair ongeval rechtstreeks met omliggende veiligheidsregio's kunnen overleggen over de gevolgen van door hen genomen maatregelen.

1. Aanleiding

Op 11 maart 2011 vond voor de kust van Japan een zware aardbeving plaats. De aardbeving werd gevolgd door een tsunami. Deze vloedgolf trof onder meer de kerncentrale van Fukushima. Als gevolg hiervan raakten de reactoren en back-upsystemen zwaar beschadigd. Hierdoor is sprake van lozing van radioactiviteit buiten het terrein van de kerncentrale, een zogenaamde 'off-site emergency'³. Deze gebeurtenis heeft de veiligheid van kernenergiecentrales wereldwijd op de agenda gezet.

Ook in Nederland, en vlak over de grens in Duitsland en België, staan kerncentrales en andere nucleaire installaties. Door de ramp in Japan wordt door verschillende partijen de vraag gesteld hoe het staat met de veiligheid van deze nucleaire installaties in Nederland en of Nederland is voorbereid op een dergelijke ramp.

In het document 'Risicoschatting en –management bij radiologische en nucleaire incidenten' van maart 2011 schetst het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in hoofdlijnen de effecten van stralingsongevallen en de bestrijding hiervan. Het RIVM concludeert dat het zo goed mogelijk voorkómen en adequaat afhandelen van kleine stralingsincidenten goed is geregeld. Maar door het gebrek aan praktijkervaring en de omstandigheden die de aanpak van een stralingsongeval in de praktijk ernstig kunnen compliceren, is het volgens het RIVM onzeker hoe het staat met de bestrijding van zware stralingsongevallen.

Verschillende media hebben het artikel van het RIVM opgepakt. De kern van de berichtgeving is over het algemeen ongenueanceerder dan het artikel van het RIVM.

Wat is nu de feitelijke stand van zaken met betrekking tot de voorbereiding op nucleaire ongevallen?

Proactief heeft het hoofd van de Inspectie OOV besloten een quickscan uit te laten voeren om deze vraag ten dele te beantwoorden. Deze quickscan is toegespitst op dat deel van de bestrijdingsactiviteiten waarop de Inspectie OOV een toezichhoudende rol vervult. Uitgangspunt is de Wet veiligheidsregio's. Hierdoor richt deze quickscan zich primair op de voorbereiding en geoefendheid door en van de veiligheidsregio's, maar is daarnaast aandacht besteed aan de integrale rampbestrijdingsketen. De aansluiting met het nationale niveau is in de scan beschreven als de wijze waarop nationaal en regionaal met elkaar oefenen op de bestrijding van een nucleair incident. De Inspectie OOV heeft niet gekeken naar specifieke taken van de verschillende departementen op nationaal niveau.

³ Een nucleair ongeval dat, als de nodige veiligheidssystemen niet functioneren, kan leiden tot een grote emissie van radioactieve stoffen en waarbij zeker maatregelen buiten het terrein van de installatie dienen te worden overwogen. Maatregelen als schuilen, evacuatie en jodiumprofylaxe kunnen aan de orde zijn, evenals indirecte maatregelen (Responsplan Nationaal Plan Kernongevallen blz. 22).

2. Scope van de quick scan

2.1 Vanuit toezichtperspectief

In de eerste plaats moet onderscheid worden gemaakt tussen het toezicht waarbij door middel van inspecties in preventieve zin het risico op een ongeval bij een nucleaire installatie zo klein mogelijk wordt gehouden en het toezicht op de voorbereiding van het operationele optreden wanneer zich onverhoopt toch een incident heeft voorgedaan.

De eerste categorie van in hoge mate technisch en inhoudelijk toezicht valt niet binnen de jurisdictie van de Inspectie OOV. Vooral de Inspectie Leefomgeving en Transport is hiermee belast.

In de tweede plaats kent ook de operationele voorbereiding op de bestrijding van een dergelijk incident vele facetten, vele spelers en dus meerdere toezichthouders. Denk hierbij aan de gezondheid van mens (Inspectie Leefomgeving en Transport, Arbeidsinspectie en Inspectie voor de Gezondheidszorg) en dier (Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit), of hoe om te gaan met de besmetting van de omgeving (Inspectie Leefomgeving en Transport, Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit) et cetera.

Een centrale rol bij de bestrijding van een kernongeval is toebedeeld aan de veiligheidsregio's. De rol van de veiligheidsregio's wordt omschreven in het Responsplan Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding⁴:

'De veiligheidsregio's zijn verantwoordelijk voor de coördinatie van alle tactische en operationele maatregelen binnen hun verzorgingsgebied, voor ongevallen met zowel categorie A- als categorie B-objecten⁵. In geval van een ongeval met een categorie A-object, zijn zij tevens verantwoordelijk voor het nemen van coördinerende tactische besluiten, in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten.'

Naast deze coördinerende rol zijn de veiligheidsregio's eveneens belast met het opstellen van de rampbestrijdingsplannen en het door middel van opleiden en oefenen voorbereiden van functionarissen en teams om zowel de coördinerende als de uitvoerende rol ook te kunnen vervullen.

De Inspectie OOV is primair belast met het toezicht op het optreden van de veiligheidsregio's. Hieruit volgt dat de scope van deze quickscan zich eerst en vooral richt op de planvorming en de mate waarin de veiligheidsregio's invulling geven aan het opleiden en oefenen van functionarissen en teams op de bestrijding van incidenten, alsmede de voorbereiding van interregionaal optreden bij incidenten bij categorie A-objecten.

De regio's moeten hierbij voldoen aan de wettelijke verplichtingen:

Artikel 40, eerste lid Kernenergiewet: 'Onze Minister en Onze Minister wie het aangaat, zijn verantwoordelijk voor de voorbereiding van de organisatie ten behoeve van een doelmatige bestrijding van ongevallen binnen of buiten Nederland met categorie A-objecten en voor de coördinatie van die bestrijding. Zij bevorderen voorts in het bijzonder het houden van oefeningen en de totstandkoming van afspraken, die nodig zijn voor een doelmatige bestrijding van deze ongevallen.'

Artikel 41 Kernenergiewet: 'De voorbereiding door het bestuur van de veiligheidsregio van de bestrijding van ongevallen met categorie A-objecten en categorie B-objecten geschiedt overeenkomstig paragraaf 3 van de Wet veiligheidsregio's. Bij de voorbereiding houdt het bestuur rekening met de, overeenkomstig artikel 40, eerste lid, tot stand gekomen afspraken.'

⁴ Paragraaf 3.1.3. blz. 14.

⁵ Zie artikel 38 onder c. van de Kernenergiewet voor de definitie van een categorie A-object en onder d. voor een categorie B-object. Kortweg kan worden gesteld dat kerncentrales en onderzoeksreactoren, vallen onder categorie A-objecten. Alle overige nucleaire inrichtingen, inclusief uraniumverrijkingsfabrieken, zijn B-objecten.

Paragraaf 3 Wet veiligheidsregio's behandelt de inrichting en taken van de veiligheidsregio. In het kader van deze quickscan zijn artikel 14 (het beleidsplan met een oefenbeleidsplan), artikel 15 (het risicoprofiel), artikel 16 (het crisisplan) en artikel 17 (rampbestrijdingsplannen) van belang. Artikel 16, derde lid, schrijft de afstemming van het crisisplan met de aangrenzende veiligheidsregio's en de aangrenzende staten voor.

Bij de brandweer zijn binnen een zestal regio's⁶ extra vaardigheden, expertise en capaciteit belegd waar onder andere bij een stralingsongeval een beroep op kan worden gedaan. Deze regio's zijn benoemd als CBRNe-steunpuntregio en hebben niet alleen de beschikking over een grootschalige ontsmettingscontainer, maar ook zouden de kennis- en opleidingsniveaus op een hoger niveau zijn gebracht dan bij de reguliere brandweerregio's. Daarnaast dienen deze regio's ook met regelmaat te oefenen op de bestrijding van radiologische en nucleaire ongevallen.

2.2. Inhoudelijk en geografisch

De discussie die momenteel wordt gevoerd, gaat vooral over de veiligheid van kerncentrales en de voorbereiding op de hulpverlening bij een off-site emergency. De quickscan beperkt zich dan ook tot de inventarisatie van de mate van invulling van de in paragraaf 2.1. genoemde verantwoordelijkheden van de veiligheidsregio's.

Voor een opsomming van de veiligheidsregio's waar het hier over gaat, moet worden gerealiseerd dat ook veiligheidsregio's die binnen het directe effectgebied liggen van een categorie A-object buiten de landsgrenzen zich moeten voorbereiden (artikel 40, eerste lid Kernenergiewet).

Kerncentrale	Afstand tot NL-grens	Vermogen ⁷	Betrokken veiligheidsregio
Borssele	Niet van toepassing	512 MWe	Zeeland
Hoge Flux Reactor Petten	Niet van toepassing	45 MWth	Noord-Holland Noord
Lage Flux Reactor Petten	Niet van toepassing	30 kWth	Noord-Holland Noord
Reactor Instituut Delft	Niet van toepassing	2 MWth	Haaglanden
Doel 1 (België)	5 km	392 MWe	Zeeland + Midden- en West-Brabant
Doel 2 (België)	5 km	392 MWe	Zeeland + Midden- en West-Brabant
Doel 3 (België)	5 km	1006 MWe	Zeeland + Midden- en West-Brabant
Doel 4 (België)	5 km	985 MWe	Zeeland + Midden- en West-Brabant
Mol BR1 (België)	14 km	4 MWth	Brabant-Zuidoost
Mol BR2 (België)	14 km	120 MWth	Brabant-Zuidoost
Emsland (Duitsland)	20 km	1400 MWe	Twente ⁸ , Drenthe

Tabel 1 A-objecten

⁶ Amsterdam-Amstelland, Groningen, Haaglanden, Noord- en Oost-Gelderland, Rotterdam-Rijnmond en Brabant-Zuidoost.

⁷ Het vermogen wordt aangeduid in kWth (Kilowatt thermische energie), MWth (Megawatt thermische energie) en MWe (Megawatt elektrische energie).

⁸ Bij navraag blijkt uit een afspraak tussen veiligheidsregio Twente en veiligheidsregio Drenthe de eerste op dit punt primair verantwoordelijk te zijn voor het rampbestrijdingsplan voor beide veiligheidsregio's.

3. Onderzoeksvragen

- A. Voldoen de veiligheidregio's Zeeland, Noord-Holland Noord, Haaglanden, Brabant-Zuidoost, Twente en Drenthe aan de hun op basis van wet- en regelgeving opgelegde verplichtingen ten aanzien van de voorbereiding op de bestrijding van nucleaire ongevallen?
- B. In welke mate wordt de regionale voorbereiding gezamenlijk beoefend met de landelijke bestrijdingsstructuur?
- C. Op welke wijze hebben veiligheidsregio's het nemen van coördinerende tactische besluiten, in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten, voorbereid?
- D. Op welke wijze geven de steunpuntregio's invulling aan het hoger niveau van kennis en opleiding van hun personeel op dit onderwerp en het beoefenen van radiologische en nucleaire ongevallen?

4. Onderzoekresultaten

De werkwijze is een quickscan. Uit de aanleiding blijkt dat er vooral vragen zijn over de operationele voorbereiding op de bestrijding van kernongevallen. Inhoudelijk richt het onderzoek zich op het toezichtdomein van de Inspectie OOV en daarmee op de taakvervulling door de veiligheidsregio's.

4.1. Regionale invulling verplichtingen op basis van wet- en regelgeving

Ter beantwoording van de eerste onderzoeksvraag (A) zijn twee aspecten onderzocht:

1. De aanwezigheid en actualiteit van de planvorming.
2. Of en in welke frequentie oefeningen worden georganiseerd die specifiek betrekking hebben op de bestrijding van de gevolgen van nucleaire ongevallen.

4.1.1. De aanwezigheid en actualiteit van de planvorming

Het Rampbestrijdingsplan Onderzoeks- en bedrijvenlocatie Petten wordt aangegeven dat de plannen eens per vier jaar moeten worden herzien. Het huidige plan stamt uit 2007.

Inmiddels is het Rampenbestrijdingsplan Nucleaire Installaties, dat dient als actualisering van de rampenbestrijdingsplannen Borssele en Doel, gereed. Dit plan is eind september 2011 bestuurlijk vastgesteld. Met dit plan wordt verdere uniformering betracht bij de wijze van optreden bij beide centrales. Dit plan wordt als blauwdruk gehanteerd voor de overige A-regio's in Nederland.

De veiligheidsregio Zeeland voert, gezien de concentratie aan nucleaire installaties in en om de regio ook voor de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant de regie in de voorbereiding op nucleaire rampen. De veiligheidsregio Zeeland heeft sinds 2008 een coördinator nucleaire veiligheid aangesteld.

De gemeente Delft heeft in 2010 het Rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft aangepast. Het plan dat hieraan ten grondslag ligt stamt uit 2005. Hoewel dit plan nog niet opnieuw formeel is vastgesteld, dient de herziene versie als uitgangspunt bij de bestrijding van een nucleair incident bij het Reactor Instituut Delft. Het beheer van het plan is inmiddels door de veiligheidsregio Haaglanden overgenomen en de formele vaststelling zal alsnog plaatsvinden.

Het voormalig gemeenschappelijke plan van de veiligheidsregio's Zeeland en Midden- en West-Brabant voor de centrales in Doel dient eens per drie jaar te worden herzien. De actualisering is september 2011 vastgesteld in de vorm van het gezamenlijk rampbestrijdingsplan Nucleaire Installaties voor de installaties in Borsele en Doel.

Volgens de Nederlandse regelgeving dienen in verschillende zones (voor iedere maatregel een eigen zone) rondom een A-object voorbereidingen te worden getroffen voor het nemen van maatregelen zoals schuilen, evacuatie en jodiumprofylaxe. De onderzoeksreactor van Mol ligt zover van de grens dat in Nederland geen maatregelen worden voorbereid voor een ongeval in deze reactor.

De veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft dan ook geen rampbestrijdingsplan voor de effecten van een ongeval bij de onderzoekscentrale in Mol. Ook is geen (oud) rampbestrijdingsplan van de vier Kempenlandgemeenten (Reusel-De Mierden, Eersel, Bladel en Bergeijk) beschikbaar.

Volgens Belgische maatstaven, die een straal van 20 km hanteren, zouden de inwoners van deze gemeenten wel in aanmerking komen voor de verstrekking van jodiumprofylaxe. Door de GHOR is contact gelegd met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport teneinde uitsluitel te krijgen over de Nederlandse uitgangspunten inzake zonering en distributiestrategie van jodiumprofylaxe. Het ministerie heeft aangegeven dat naar Nederlandse maatstaven de veiligheidsregio Brabant-Zuidoost geen voorzorgsmaatregelen hoeft te nemen.

Het voormalige ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft de regio Brabant-Zuidoost dan ook niet ingedeeld bij de A-regio's. De regio beziet momenteel of zij het nuttig of noodzakelijk vindt om tot aparte planvorming te komen voor de bestrijding van mogelijke effecten van een nucleair incident in Mol, dan wel te kunnen volstaan met bestaande generieke planvorming. Besluitvorming hieromtrent is in voorbereiding.

De veiligheidsregio Zeeland heeft eind 2010 samen met de regio Brabant-Zuidoost een awareness-sessie georganiseerd om te komen tot nadere afstemming tussen de, naast de regio Rotterdam-Rijnmond, als CBRN-steunpunt aangemerkte regio Brabant-Zuidoost.

De regio Drenthe merkt op dat de regio Twente de penvoerder is voor de plannen bij een ongeval bij de kerncentrale Emsland. In antwoord op de vraag om informatie geeft de regio Drenthe aan dat: 'in het risicoprofiel van Drenthe is geconstateerd dat het risico kernincidenten nader onderzocht moet worden.'

In het risicoprofiel en beleidsplan van Twente is dit incidenttype als punt benoemd dat extra aandacht behoeft. Dit blijkt ook uit het ontvangen plan uit Twente.

Dit intergemeentelijk rampbestrijdingsplan stamt uit 1998. In december 2010 is door het bestuur van de veiligheidsregio Twente besloten de actualisatie van het rampbestrijdingsplan in gang te zetten.

Als reden voor het, naar eigen zeggen, 'gedurende lange tijd onvoldoende goed ter hand nemen van de actualisatie' wordt aangevoerd dat de verantwoordelijkheid voor de planvorming pas met de inwerkingtreding van de Wet veiligheidsregio's is overgegaan van de betrokken gemeenten naar de veiligheidsregio Twente.

Daarnaast wordt, op gelijke wijze als in de regio Brabant-Zuidoost, aangevoerd dat vanuit het nationale niveau (het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) geen duidelijkheid wordt gegeven over de afstemming tussen Nederlandse en Duitse maatregelen bij kernongevallen. Ook hier doet zich de situatie voor dat Duitsland een grotere straal rondom een A-object hanteert waarbinnen maatregelen moeten worden getroffen dan Nederland. Echter, anders dan in de regio Brabant-Zuidoost, heeft dit niet geleid tot een proactieve opstelling en het zelf ter hand nemen van het oplossen van deze problemen.

Zowel bij de rampbestrijdingsplannen van Mol als van de Emsland-centrale stuit men op onvoldoende internationale afstemming met betrekking tot de grootte van de cirkel rondom een A-object waarbinnen maatregelen moeten worden voorbereid.

Dit wordt eveneens in het document 'Risicoschatting en -management bij radiologische en nucleaire incidenten' van het RIVM gesignaleerd.

A-Object	Betrokken veiligheidsregio	Rampbestrijdingsplan	Actueel
Borssele	Zeeland	Regionaal rampbestrijdingsplan september 2007 medio 2011 interregionaal	Actualisatie eens per vier jaar. Vindt plaats medio 2011.
Petten	Noord-Holland Noord	Gemeentelijk Rampbestrijdingsplan september 2007	Ja, actualisatie eens per vier jaar.
Delft	Haaglanden	Gemeentelijk rampbestrijdingsplan 2010 (nog niet vastgesteld)	Nee (wel actueel en afgestemd plan aanwezig).
Doel (België)	Zeeland/Midden- en West-Brabant	Interregionaal rampbestrijdingsplan 2007	Actualisatie eens per drie jaar. Vindt plaats medio 2011.
Mol (België)	Brabant-Zuidoost	Geen rampbestrijdingsplan Start actualisatie medio 2011	Nee
Emsland (Duitsland)	Twente Drenthe	Intergemeentelijk rampbestrijdingsplan 1998 Start actualisatie december 2010	Nee

Tabel 2 Planvorming

Inhoudelijk laten de plannen van Borssele, Doel en Petten een grote mate van standaardisatie zien die direct is te herleiden tot het Responsplan Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding. Zij sluiten aan op de daarin geschetste structuur. Een trend die wordt doorgezet met één Rampbestrijdingsplan Nucleaire Installaties met daarin de wijze van optreden voor de installaties Borssele en Doel. Met de komst van het interregionaal Rampbestrijdingsplan Nucleaire Installaties voor de centrales van Borssele en Doel neemt de standaardisatie nog verder toe. Het plan voor de bestrijding van een ongeval bij het Reactor Instituut Delft dient nog formeel te worden vastgesteld.

Actualisatie van de plannen voor de bestrijding van de effecten van een ongeval bij de Emsland-centrale in Lingen en bij de onderzoekscentrale in Mol is nadrukkelijk gewenst.

Voor de planvorming voor de Emsland-centrale en de centrale in Mol is voorwaardelijk dat eerst eenduidigheid wordt aangebracht over de te hanteren grootte van de cirkel rondom een A-object waarbinnen maatregelen moeten worden voorbereid tussen Nederland en Duitsland, respectievelijk België.

4.1.2. Oefenfrequentie op basis van planvorming

Vanuit nationaal niveau zijn geen inhoudelijke eisen gesteld aan de frequentie en de kwaliteit waaraan oefeningen moeten voldoen. De wet spreekt over 'het houden van oefeningen [...], die nodig zijn voor een doelmatige bestrijding van ongevallen' (artikel 40, eerste lid Kernenergiewet). Ook de Wet veiligheidsregio's geeft geen nadere invulling (kwaliteitseisen) waaruit te herleiden valt waaraan oefeningen dienen te voldoen.

Voor wat betreft de frequentie van oefeningen bieden de rampbestrijdingsplannen informatie. Het voormalig Rampbestrijdingsplan Kernenergiecentrale Borssele schrijft voor dat ten minste éénmaal per drie jaar een oefening dient te worden georganiseerd waarbij het rampbestrijdingsplan op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid wordt getoetst. De coördinatie van deze multidisciplinaire oefening ligt in handen van de veiligheidsregio Zeeland. Hiernaast dient iedere discipline de voor het plan opgestelde draaiboeken jaarlijks te beproeven.

Het voormalig rampbestrijdingsplan van Doel vermeldt dat elke bij dit plan betrokken organisatie ervoor verantwoordelijk is dat de voor de uitvoering van het plan benodigde sleutelfunctionarissen voor hun taak berekend zijn. Deze verantwoordelijkheid dient te worden getoetst door middel van oefeningen. Verder wordt beschreven dat ten minste één keer per drie jaar het plan, of onderdelen

daarvan, wordt beoefend. De veiligheidsregio Zeeland dient daartoe het initiatief te nemen en een oefening te verzorgen waarbij het plan op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid wordt getoetst.

Wordt in de huidige plannen van Borssele en Doel de oefenfrequentie benoemd als éénmaal per drie jaar, in het Rampbestrijdingsplan Nucleaire Installaties, dat dient ter vervanging van beide plannen, is dit teruggebracht naar het 'regelmatig' verzorgen van een oefening. In de tekst wordt geen (minimale) frequentie aangegeven.

In het Rampbestrijdingsplan Onderzoeks- en bedrijvenlocatie Petten staat beschreven dat het plan ten minste eens per jaar, onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders, wordt beoefend en geëvalueerd.

Het intergemeentelijk Rampbestrijdingsplan Kernenergiecentrale Emsland en de Beleidsnotitie Lingen ter actualisering van dit rampbestrijdingsplan (veiligheidsregio's Twente en Drenthe) bieden geen informatie over het beoefenen van het optreden bij een dergelijk ongeval. Evenmin wordt dit binnen de veiligheidsregio Brabant-Zuidoost beschreven. In beide gevallen is dit terug te voeren op het ontbreken van actuele planvorming als basis waarop moet worden geoefend.

De gemeente Delft heeft bij de herziening van het Rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft de verantwoordelijkheid om periodiek een oefening te verzorgen ondergebracht bij het college van B&W. Doel van de oefening is het testen van het plan op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid. Volgens de eigen planvorming dient het hiertoe deel uit te maken van het meerjarig oefenbeleidsplan en de jaarlijkse oefenactiviteiten van de gemeente Delft. Daarnaast vermeldt het plan dat iedere discipline de naar aanleiding van dit plan opgestelde draaiboeken jaarlijks dient te beproeven en zo nodig bij te stellen.

A-Object	Betrokken Veiligheidsregio	Oefenverplichting in rampbestrijdingsplan	Frequentie
Borssele	Zeeland	Regionaal rampbestrijdingsplan september 2007	1 maal per 3 jaar jaarlijks beproeven draaiboeken
Petten	Noord-Holland Noord	Gemeentelijk Rampbestrijdingsplan september 2007	1 maal per jaar
Delft	Haaglanden	Gemeentelijk rampbestrijdingsplan 2010	Niet benoemd in plan maar conform de eigen regionale standaard en de leidraad oefenen
Doel (België)	Zeeland / Midden- en West-Brabant	Interregionaal rampbestrijdingsplan 2007	1 maal per 3 jaar in geheel of onderdelen
Mol (België)	Brabant-Zuidoost	Geen ramp- bestrijdingsplan Start actualisatie medio 2011	Niet benoemd
Emsland (Duitsland)	Twente/Drenthe	Intergemeentelijk rampbestrijdingsplan 1998 Start actualisatie december 2010	Niet benoemd

Tabel 3 Oefenfrequentie op basis van planvorming

4.1.3. Daadwerkelijke oefenfrequentie

De veiligheidsregio Zeeland voldoet aan de eigen oefenfrequentie. In 2005 vond een nationale stafoefening nucleair plaats. Hoewel deze oefening in de eerste plaats een nationaal karakter had, werden hier ook de regionale processen en de aansluiting daarop geoefend.

De elektriciteits-productiemaatschappij Zuid Nederland oefent twaalf keer per jaar samen met de gemeente Borsele onderdelen van het rampbestrijdingsplan. Dit zijn bestuurlijke oefeningen. De brandweereenheden direct rondom de kerncentrale worden door middel van een specifiek en periodiek oefenprogramma getraind en geoefend. De oefenfrequentie is in 2007 verhoogd. Achttien keer per jaar worden meetploegen geoefend, negenmaal met een chemisch scenario en negenmaal een radiologisch scenario.

Het laatste type oefening wordt samen met Defensie, het RIVM en de Backoffice radiologische Informatie (BORI) gehouden.

In 2008 is op initiatief van de provincie Zeeland een grootschalige evacuatieoefening gehouden. Jaarlijks worden ontsmettingsoefeningen gehouden met het CBRNe-steunpunt Rotterdam-Rijnmond.

De stralingsdeskundigen en Adviseurs Gevaarlijke Stoffen van de veiligheidsregio Zeeland worden regelmatig bijgeschoold door specialisten uit ondermeer Canada en praktisch geoefend bij de COVRA⁹.

Daarnaast heeft de regio Zeeland samen met de regio Midden- en West-Brabant eind 2009 deelgenomen aan een oefening rondom een gefingeerd incident bij de kerncentrales van Doel. Hiermee voldoet ook de veiligheidsregio Midden- en West-Brabant aan de in het rampbestrijdingsplan kerncentrales Doel gestelde oefenfrequentie.

Eind 2010 heeft de veiligheidsregio Zeeland een 'awareness-sessie nucleaire veiligheid' voor alle regio's met een nucleair object georganiseerd. Sinds de invoering van de Wet veiligheidsregio's in 2010 oefent de veiligheidsregio Zeeland samen met de Eenheid Planning en Advies nucleair (EPAn)¹⁰, de BORI, de gemeente Borsele en de kerncentrale Borssele. De veiligheidsregio zal samen met de gemeente Borsele invulling geven aan maandelijkse oefeningen, samen met de kerncentrale.

Ten slotte is op 16 februari 2011 een oefening gehouden waarbij het scenario is verzaamd door het te baseren op een terroristische actie. Bij deze oefening zijn ook proceduretesten uitgevoerd omtrent de processen melding en alarmering.

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord geeft aan dat de oefeningen tot op heden lokaal, onder verantwoordelijkheid van de gemeente Zijpe, zijn georganiseerd.

In december 2008 heeft een oefening met het gemeentelijk beleidsteam van de gemeente Zijpe plaatsgevonden, in oktober 2009 een viertal oefeningen met het regionaal operationeel team en in 2010 een oefening van de GHOR ter oriëntatie op de geneeskundige zorg in Petten. Een geplande oefening van de veiligheidsregio voor de locatie Petten voor juni 2011 is uitgevoerd. Vanwege het in ontwikkeling zijn van een nieuw rampenbestrijdingsplan is echter gekozen voor een incidentscenario rond gevaarlijke stoffen die in het laboratorium gebruikt worden en niet voor een radiologisch incident.

De veiligheidsregio Haaglanden heeft in 2008 een oefening gehouden op regionaal niveau waarbij een regionaal beleidsteam is geoefend samen met de organisatie van het Reactor Instituut Delft. Daarnaast beoefenen de hulpverleningsdiensten met enige regelmaat de draaiboeken uit het Rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft.

Object (Duitsland)	Betrokken the veiligheidsregio	Oefenverplichting in rampbestrijdingsplan	Meldet toepassing frequentie
Borssele	Zeeland	1 maal per 3 jaar jaarlijks beproeven draaiboeken	Ja, daarnaast vinden nog aanvullende oefeningen plaats
Petten	Noord-Holland Noord	1 maal per jaar	Ja ¹¹
Delft	Haaglanden	1 maal per jaar	Nee
Doel (België)	Zeeland / Midden- en West-Brabant	1 maal per 3 jaar in geheel of onderdelen	Ja
Mol (België)	Brabant-Zuidoost	Niet benoemd	Niet van toepassing

⁹ De Centrale Opslag Voor Radioactief Afval in Vlissingen.

¹⁰ Ingesteld in 2005 door de minister van VROM om bestuursorganen gevraagd of uit eigen beweging stralingshygiënische informatie of advies te verstrekken. De EPAn maakt deel uit van de Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding-organisatie.

Tabel 4 Werkelijke oefenfrequentie

4.1.4. De oefenfrequentie van het regionale met het nationale bestrijdingsniveau.

De bestrijdingsorganisatie bij stralingsongevallen is beschreven in het onderdeel Responsplan van het Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding. Naast de rol voor de veiligheidsregio's staat hierin de interdepartementale coördinatiestructuur beschreven. Deze structuur dient bij een daadwerkelijk ongeval samen met de veiligheidsregio('s) invulling te geven aan de bestrijding (van de gevolgen) van het ongeval. Naast coördinatie dienen ook processen als informatiemanagement en daaraan gekoppeld crisiscommunicatie organisatiebreed vorm te worden gegeven.

Hiertoe wordt periodiek een nationale stafoefening nucleair (NSOn) gehouden. In 2005 is een NSOn gehouden en in en in oktober 2011 is er weer een NSOn. Hoewel het organiseren van een dergelijke oefening complex en zeer tijdrovend is, zouden de resultaten van de laatst gehouden oefening zeker aanleiding moeten geven tot een hogere oefenfrequentie voor het oefenen van de hele keten.

Daarnaast beoefenen delen van de coördinatiestructuur separaat met de veiligheidsregio's. In de vorige paragraaf is beschreven hoe de veiligheidsregio negen maal per jaar een radiologisch scenario beoefent met Defensie, het RIVM en de BORI.

4.2. Afstemming met andere veiligheidsregio's

Het Responsplan Nationaal Plan Kernongevallenbestrijding beschrijft dat in geval van een ongeval met een categorie A-object, veiligheidsregio's die verantwoordelijk zijn voor het nemen van coördinerende tactische besluiten dit doen in samenspraak met de andere veiligheidsregio's die te maken (kunnen) krijgen met de gevolgen van deze besluiten.

Dit dient te zijn voorbereid. De mate waarin hier in is voorzien vormt het antwoord op de tweede onderzoeksvraag (B)

Uit het rampbestrijdingsplan van de kerncentrale Borssele blijkt dat dit plan eerst en vooral invulling wil geven aan de eigen regionale verantwoordelijkheid bij het bestrijden van een kernongeval. Naast de eigen taken beschrijft het plan de aansluiting op het landelijk niveau. Specifieke afspraken met omliggende regio's die mogelijk te maken kunnen krijgen met de gevolgen van binnen Zeeland genomen beslissingen zijn hierin niet opgenomen. Op onderdelen wordt dit ingevuld door de landelijke responsorganisatie. Zo is de invulling van de bovenregionale opvang bij evacuatie vanuit het landelijk niveau ingericht. De evacués worden opgevangen in de provincie Noord-Brabant op de legerplaats Ossendrecht, de vliegbasis Woensdrecht en de vliegbasis Gilze-Rijen. Hoe voorafgaand aan de aankomst op deze locaties wordt omgegaan met de te verwachten verkeerschaos in de buurregio's is op basis van de beschikbare planvorming niet vast te stellen. Een nader onderzoek hiernaar valt buiten de scope van deze quickscan.

Het voormalige rampbestrijdingsplan van de kerncentrales in Doel is opgesteld onder de verantwoordelijkheid van twee veiligheidsregio's, Zeeland en Midden- en West-Brabant. In het plan is sprake van een interRegionaal Beleidsteam met bestuurlijke deelname uit Zeeland en Noord-Brabant. De gemaakte interregionale afspraken zijn gericht op een gezamenlijke bestrijding van het ongeval. Een structuur waarlangs de afstemming met andere regio's plaats kan vinden, ontbreekt.

Dit is eveneens het geval bij het Rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft en bij het rampbestrijdingsplan van de Onderzoeks- en bedrijvenlocatie Petten.

Voor de regio's Twente en Drenthe is dit voorschrift omgekeerd van toepassing. De beslissingen die van invloed kunnen zijn vinden plaats in Duitsland. Zij zijn daarmee degenen waarmee zou moeten

¹¹ Incidentscenario in oefening 2011 gericht op gevaarlijke stoffen en niet op een radiologisch ongeval.

worden afgestemd. Een platform op regionaal niveau met de Duitse autoriteiten is echter (nog) niet beschreven.

Dit is op soortgelijke wijze van toepassing op de situatie in Brabant-Zuidoost waar het gaat om de afstemming met de Belgische autoriteiten bij een incident in de onderzoekscentrale van Mol.

4.3. Steunpuntregio's.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in 2004 met zes veiligheidsregio's een convenant gesloten over de oprichting van zes NBC¹²-steunpuntregio's ten behoeve van de versterking van de voorbereiding op NBC-incidenten. In artikel 3 van het convenant is opgenomen dat deze regio's voorzien in 'beschikbaarheid van NBC-deskundigheid en aanvullende faciliteiten voor de eigen regio alsmede voor de omliggende regio's die tot haar verzorgingsgebied behoren'. Artikel 1 zegt over de taken:

'Een nadere uitwerking van de taakomschrijving en verplichtingen zal worden opgenomen in het Visiedocument NBC-steunpuntregio's en het beheersdocument. Deze documenten fungeren als toelichting bij de voor dit convenant geldende afspraken.'

Als steunpuntregio's zijn benoemd:

- Groningen
- Noord- en Oost-Gelderland
- Amsterdam-Amstelland
- Haaglanden
- Rotterdam-Rijnmond
- Brabant-Zuidoost

Uitgangspunt bij het werken met steunpuntregio's is dat elke regio in Nederland zijn eigen OGS-organisatie¹³ op orde heeft en voor grootschalige ontsmetting en de levering van extra kennis en materiaal (zoals extra gaspakken en/of meetapparatuur) een beroep kan doen op een nabijgelegen steunpuntregio. Die beschikken daartoe over een ontsmettings- en een bevoorradingscontainer, extra deskundigheid en extra materiaal.

Onderstaand is aangegeven op welke steunpuntregio een A-regio (een veiligheidsregio die in het directe effectgebied van een A-object ligt) primair een beroep zal doen.

A-regio	Steunpuntregio
Zeeland	Rotterdam-Rijnmond en Brabant-Zuidoost
Noord-Holland Noord	Amsterdam-Amstelland
Haaglanden ¹⁴	Rotterdam-Rijnmond
Brabant-Zuidoost	Brabant-Zuidoost
Twente	Noord- en Oost-Gelderland
Drenthe	Groningen

Tabel 5 A-regio's en steunpuntregio's

Het Visiedocument NBC-steunpuntregio's stelt de volgende kwalitatieve en kwantitatieve eisen op het gebied van de bestrijding van radiologische en nucleaire incidenten aan de steunpuntregio's:

- De beschikbaarheid van een robuuste OGS-organisatie.
- Leveren van NBC-deskundigheid en bijbehorende faciliteiten binnen de eigen regio alsmede aan de omliggende regio's die tot haar verzorgingsgebied behoren.

¹² NBC staat voor Nucleair, Biologisch en Chemisch.

¹³ Organisatie voor ongevallen met gevaarlijke stoffen.

¹⁴ Haaglanden is zelf steunpuntregio, maar zal bij een incident in het Reactor Instituut Delft zelf met bronbestrijding doende zijn en daardoor de aanvullende deskundigheid uit een andere steunpuntregio betrekken.

- Een opkomsttijd (na oproep) van maximaal twee uur waarna de opbouw van de ontsmettingstraat kan plaatsvinden en met een ontsmettingscapaciteit van 50-100 personen per uur, afhankelijk van de zelfredzaamheid en mobiliteit van de slachtoffers.
- Beschikbaarheid van minimaal vier volledig opgeleide Adviseurs Gevaarlijke Stoffen (AGS-en) voor één piket met deskundigheid op het niveau 'Stralingshygiëne 3'.
- Beschikbaarheid van tien personen ten behoeve van radiologische besmettingscontrole.
- Ten minste één oefening per half jaar door de opgeleide AGS-en.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzocht eind 2009 de Landelijke Faciliteit Rampenbestrijding een evaluatie uit te voeren naar de uitvoering van het project CBRN¹⁵-steunpuntregio's.

Op grond daarvan constateert de directeur Nationale Veiligheid van het ministerie van Veiligheid en Justitie op 21 oktober 2010 dat de steunpuntregio's hun primaire taak 'grootschalige burger ontsmetting' naar behoren kunnen uitvoeren en dat de projectfase is afgerond. Deze primaire taak behoeft nog wel doorontwikkeling en dient multidisciplinair ingebed te worden in het kader van het project Multi-respons CBRNe¹⁶.

De secundaire en tertiaire taken, respectievelijk 'ondersteuning van de redding' en 'ondersteuning van de bronbestrijding' zijn in deze evaluatie buiten beschouwing gelaten. Daarmee wordt dus ook geen uitspraak gedaan over de kwaliteit van de aanwezige 'aanvullende' stralingshygiënische kennis die in de steunpuntregio's hiervoor aanwezig zou moeten zijn. Doordat de projectfase is afgerond, lijkt het of het visiedocument ook op dit punt is vervallen en de normering over de benodigde kwaliteit voortaan kan worden afgeleid van het Besluit veiligheidsregio's. Dit bevat echter alleen opkomsttijden als normering. De Inspectie OOV is van mening dat, zolang geen andere normering voor de kwaliteit van de benodigde stralingshygiënische kennis bepaald is, het Visiedocument NBC-steunpuntregio's hiervoor nog steeds dient te worden gehanteerd.

De steunpuntregio's bevestigen de conclusie uit de evaluatie. In elke regio is het CBRN-peloton, waarin zowel de ontsmettings- als de bevoorradingscontainer zijn opgenomen, paraat en in staat in het toegewezen verzorgingsgebied binnen twee uur ter plaatse te zijn.

De brandweerlieden die belast zijn met de bediening van de containers zijn daarvoor opgeleid en oefenen met regelmaat op het opzetten en uitvoeren van een ontsmetting.

De ontsmettingscapaciteit ligt daarbij naar verwachting op ca. 80 personen per uur, met een maximale capaciteit van 250 personen. Deze beperking houdt verband met de maximale voorraad aan vervangende kleding voor de ontsmette personen.

De steunpuntregio's beoefenen ontsmetting bij radiologische of nucleaire incidenten binnen het reguliere oefenprogramma van het CBRN-peloton. Daarin komen alle soorten scenario's voorbij waaronder ook die met radiologische besmettingen.

Door de regio's wordt grootschalige ontsmetting ook gezien als de hoofdtaak van het CBRN-peloton.

Zij wijzen er op dat de A-regio's zelf dienen te voorzien in de benodigde deskundigheid voor het optreden bij radiologische en nucleaire incidenten.

Aanvullend daarop kan een beroep worden gedaan op de deskundigheid in de steunpuntregio's.

Daarbij kunnen zij aanvullend materiaal leveren aan de betreffende A-regio zoals extra beschermende kleding en radiologische meetapparatuur.

Met uitzondering van de regio Brabant-Zuidoost is in elke steunpuntregio ook extra deskundigheid in het AGS-piket aanwezig op Stralingshygiëne niveau 3. Niet overal is sprake van het gewenste aantal van 4 AGS-en op dit niveau, sommige AGS-en beschikken over Stralingshygiëne niveau 4. In Brabant-Zuidoost is sprake van (lagere) deskundigheid op Stralingshygiëne niveau 5.

¹⁵ CBRN staat voor Chemisch, Biologisch, Radiologisch en Nucleair.

¹⁶ Project in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie om de samenwerking op het gebied van de CBRNe-respons tussen de verschillende partners structureel vorm te geven. Het project kent de onderdelen:

- Ontwikkelen van een multidisciplinaire aanpak van de CBRNe-respons.
- Versterken samenwerking Defensie en civiele partners (moet binnen Intensivering Civiel Militaire Samenwerking leiden tot oprichting van een opleidings- en trainingsfaciliteit, ondergebracht bij de Joint CBRNe School (JSCBRN) van Defensie in Vught.
- Proeftuin CENTrum voor TRaining en Expertise (CENTREX).

Het oefenen met radiologische en nucleaire incidenten is opgenomen in het reguliere oefenprogramma van de AGS-en en geschiedt met regelmaat samen met deskundigen uit de veiligheidsregio Zeeland, met of bij COVRA, andere A- of B-objecten en zelfs internationaal.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de kwaliteit die de steunpuntregio's leveren op het gebied van radiologische en nucleaire incidenten.

Steunpunt-regio	CBRN-peloton operationeel	CBRN-peloton beoefend	AGS-en en niveau van deskundigheid	Deskundigheid up-to-date	Specifieke oefeningen incidenten met radioactieve stoffen
Groningen	Ja	Ja, min. 2x/jaar	3 x niveau 3 0 x niveau 4	Ja	Bij COVRA
Noord- en Oost Gelderland	Ja	Ja, min. 2x/jaar	2 x niveau 3 2 x niveau 4	Ja, onlangs middels cursus reactorveiligheid bij VR Zeeland	Bij COVRA In 2012 deelname aan Europese oefening in Estland
Amsterdam-Amstelland	Ja	Ja, min. 2x/jaar	2 x niveau 3 4 x niveau 4	Bijscholing op Defensieschool (JSCBRN)	Alleen op ontsmetting slachtoffers
Haaglanden	Ja	Ja, min. 2x/jaar	2 x niveau 3 2 x niveau 4	In reguliere oefencyclus AGS	Samen met Reactor Instituut Delft
Rotterdam-Rijnmond	Ja	Ja, min. 2x/jaar	3 x niveau 3 ¹⁷ 0 x niveau 4	In regulier nascholingsprogramma AGS-en	In regulier oefenprogramma met diverse soorten incidenten
Brabant-Zuidoost	Ja	Ja, min. 2x/jaar	0 x niveau 3 0 x niveau 4	N.v.t.	Alleen op ontsmetting slachtoffers

Tabel 6 Kwaliteit steunpuntregio's

¹⁷ De AGS-taak van Rotterdam-Rijnmond wordt geleverd door de Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond. Deze dienst treedt ook op als Landelijk Informatiecentrum Ongevallen Gevaarlijke Stoffen.